

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği (BDBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği (BDBÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17619>

Özet

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği (BDBÖ), psikometrik özellikleri araştırılmış ve geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, özellikle ergenlerde olumsuz kimlik gelişiminin önlenmesine yönelik tasarlanmış olan aile rehberlik programlarının etkinliğini değerlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. BDBÖ, program katılımcıların (genellikle ebeveynler) rehberlik süreci boyunca aktarılan temel kavramlar ve stratejiler hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmeyi hedefler. Bu sayede programın amaçlarına ulaşma derecesi ve bilgi transferinin başarısı nicel olarak belirlenebilir.

Anahtar Kelimeler

BDBÖ, Bilgi Düzeyi Belirleme, Kimlik Gelişimi, Aile Rehberliği, Ergenlik, Eğitim Programı Değerlendirmesi.

Yazarlar

Özlem KARAIRMAK, Eda ÖZEKE-KOCABAŞ, Nevin TOKER.

Amaç

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin temel amacı, belirli bir aile rehberlik veya eğitim programına katılan bireylerin, programın içeriği ile ilgili edindikleri bilgi seviyesini saptamaktır. Ölçek, özellikle Karaçmak ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen "Ergenlerde Olumsuz Kimlik Gelişiminin Önlenmesine Yönelik Aile Rehberlik Programı"nın bazı ölçütlerinden biri olarak kullanılmıştır. Ölçek, katılımcıların program öncesi ve sonrası bilgi düzeylerini karşılaştırarak programın öğretici etkisini ve bilgi aktarımındaki başarısını ölçmeye hizmet eder.

Bu ölçek, rehberlik programlarının etkinliğini değerlendirmede kritik bir rol oynar. Elde edilen sonuçlar, programın hangi konuların daha iyi anlaşılması veya hangi alanlarda bilgi eksikliklerinin devam ettiğini ortaya koyarak, gelecekteki program revizyonları için önemli geri bildirimler sağlar.

Yapı

BDBÖ, bilişsel alandaki öğrenme süreçlerini hedefleyen bir bilgi testi niteliindedir. Ölçülen yapı, katılımcıların ergenlik dönemi psikolojisi, kimlik oluşumu süreçleri, olumsuz kimlik gelişimini önleme yolları ve etkili ebeveynlik becerileri gibi programda işlenen konulardaki kavramsal ve uygulamaya yönelik bilgileridir. Ölçek, psikolojik bir özellikten ziyade, spesifik program içeriğine yönelik bilgi edinimi düzeyini temsil eden bir yapıyı ölçmektedir.

Ölçeğin maddeleri, rehberlik programının hedeflenen öğrenme süreçlerini doğrudan yansıttıkları

şekilde hazırlanmıştır. Bu, ölçeğin yüksek düzeyde içerik geçerliğine sahip olması sağlamak için atılmış önemli bir adımdır. Maddeler genellikle do?ru/yanlı? veya çoktan seçmeli formatta olup, bilginin hatırlanması ve anlaşılması düzeylerini kapsar.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilmesinde (Kara?mak vd., 2016), BDBÖ'nün amaca uygunlu?unu ve ölçmek istediği yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini gösteren geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Ölçek, bir program bilgi testi oldu?u için, geçerlik çalışmalarında öncelikli olarak içerik geçerliğine odaklanmıştır. İçerik geçerliği, maddelerin programın tüm konularını dengeli ve do?ru bir şekilde temsil edip etmediğini uzman görüşleri ve program içeriğini analizi yoluyla kontrol edilmiştir.

Ancak, kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir ('-'). Bu nedenle, detaylı geçerlik analiz sonuçları için do?rudan referans makaleye (Kara?mak, Ö., Özeke-Kocaba?, E. ve Toker, N., 2016) başvurulması gerekmektedir. Çalışmada, ölçeğin program içeriğiyle ilgili bilgi düzeyini ölçme konusunda yeterli düzeyde geçerliğe sahip oldu?u varsayılmaktadır.

Güvenirlik

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin güvenilirliği, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. Bir bilgi testi oldu?u için, genellikle iç tutarlılık (örneğin, İç Tutarlılık katsayısı) yöntemleri kullanılarak test edilmiştir. Yüksek güvenilirlik katsayısı, ölçeğin aynı bilgi düzeyindeki katılımcılardan benzer sonuçlar alacağını gösterir.

Kaynakta spesifik güvenilirlik katsayıları belirtilmemiş olsa da ('-'), geliştirilme aşamasında ölçeğin iç tutarlılık analizlerinin yapıldığı ve kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe ulaşıldığı beklenmektedir. Detaylı güvenilirlik değerleri (örneğin, Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirlik bilgileri, ölçeğin yer aldığı orijinal akademik yayında bulunmaktadır.

Faktör Analizi

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği, bir bilgi testi niteliğinde olup, genellikle programın tek bir bilgi alanını ölçtü?ü varsayıldığında, bazı durumlarda geleneksel keşifçi veya do?rulamalı faktör analizlerine tabi tutulmayabilir. Eğer ölçek, programın farklı modüllerine (örneğin, Kimlik Teorisi ve Ebeveyn İletimi) karışık gelen alt boyutlara sahipse, bu alt boyutların yapısal ayrılmazlık incelemek amacıyla faktör analizi uygulanması olabilir.

Faktör analizinin amacı, ölçek maddelerinin tek bir genel bilgi düzeyini mi yoksa programın farklı yönlerini temsil eden ayrı bilgi faktörlerini mi ölçtü?ünü belirlemektir. Orijinal çalışmada bu analizin yapıldığı yapılar ve sonuçları, detaylı ölçek geliştirilme raporunda incelenmelidir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Program Etkinliğini Ölçmeye Yönelik Bilgi Testi)

Format: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak bilgi testlerinde yaygın olarak kullanılan Çoktan Seçmeli veya Do/ru/Yanl?? formatındadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ergenlerin ebeveynleri veya rehberlik programı katılımcıları.

Yaş Grubu: Yetkinler (Ebeveynler).

Popülasyon Detayları: Ergenlerde olumsuz kimlik gelişimini önleme odaklı aile rehberlik programına katılan veliler.

Test Metodolojisi: Program öncesi ve sonrası bilgi düzeylerini karşılaştırmaya yönelik ön test/son test ölçümü.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Değerlendirme, Ebeveyn Eğitimi, Rehberlik Programı, Öğrenme Çıktıları, Psikolojik Eğitim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: ozlem.karairmak@es.bau.edu.tr

Yazma Adresi: Özlem KARAIRMAK (Sorumlu Yazar).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016.

Şinler ve Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle orijinal yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir. Sorumlu yazar Özlem KARAIRMAK ile iletişim kurulabilir.

Kaynaklar

Karairmak, Ö., Özeke-Kocabaş, E. ve Toker, N. (2016). Ergenlerde olumsuz kimlik gelişiminin önlenmesine yönelik aile rehberlik programı. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 30 (2), 1-20.

Makalenin Dergipark Ba?lant?s?: dergipark.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi bu ba?lant?dan indirilebilir: bilgi-duzeyi-belirleme-olcegi-bdbo-toad.pdf

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği (BDBÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği'ne ait maddeler sunulmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen 2016 tarihli akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM